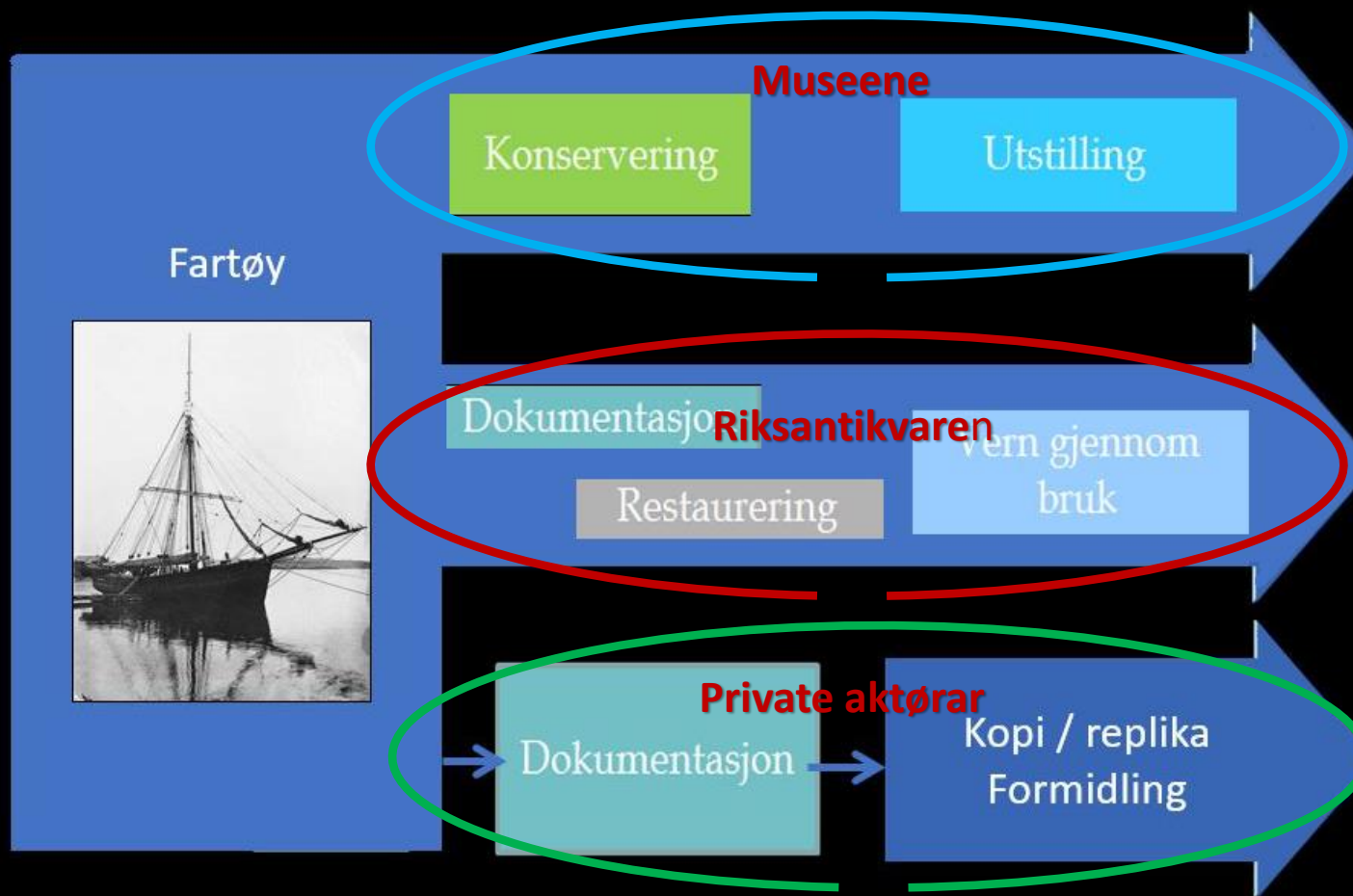

Erik G. Småland
Riksantikvaren

Antikvariske prinsipper i fartøyvernet

Antikvariske prinsipper i fartøyvernet

Antikvariske prinsipper i fartøyvernet

«Dokumentert prosessautentisk vern»

Fartøy

Dokumentasjon

Riksantikvaren

Restaurering

vern gjennom
bruk

Vern – av hva?

- **Fartøyet**
Det konkrete operative fartøyet
- **Praktisk kunnskap**
Kunnskap om bygging, drift og vedlikehold
- **Historisk kunnskap**
Kunnskap om fartøyets historiske forutsetninger og
samfunnsmessige betydning

Antikvariske prinsipper
i fartøyvernet

Vern

- Fartøyet

Det konkrete operative fartøyet

- Praktisk kunnskap

Kunnskap om bygging, drift og vedlikehold

- Historisk kunnskap

Kunnskap om fartøyet sine historiske forutsetninger og
samfunnsmessige betydning

Hva

Hvordan

Hvorfor

Antikvariske prinsipper
i fartøyvernet

Dokumentasjon

Antikvariske prinsipper
i fartøyvernet

Dokumentasjon

- skal opprettholde fartøyets kildeverdi
- skal bevise for ettertiden at fartøyet er korrekt restaurert og vedlikeholdt
- over tid vil en stadig større del av skipets autentisitet hvile på dokumentasjonsarbeidet

Dokumentasjon

Historiske kjelder er grunnlaget for ein teknisk-historisk dokumentasjonsrapport

Rapport

Vurdering og
samanfatting

Start enkelt, gjerne med en sortering av informasjonen etter årstall. Husk kilder.

«Søblomsten» - LIPX

Punktvis historie

1864

Levert frå båtbyggjar Lars Hammerås (1821-?), Vestnes i Romsdal, til handelsborgar Lars A. Bakke i Ålesund¹.

Lars Hammerås var fødd i Kvinnherad, men vaks opp i Hardanger der han bygde sin første båt som 15-åring. Stortparten av livet var han båtbyggjar på Vestnes i Romsdal som han bygde opp og dreiv får kring 1850 til kring 1890¹.

Lars A. Bakke var ein av dei store handelsborgarane i Ålesund på midte av 1800-talet. Han hadde fleire fartøy og dreiv med omfattande oppkjøp og eksport av klippfisk, m.a. til Portugal, Spania og Sør-Amerika. Magistratbrevet som «Søblomsten» fekk i 1864 har følgt båten fram til i dag¹.

Skrog

Lengd: 72 fot (gamle norske, målt over dekk frå stamn til stamn)

Bredd: ?? fot

Djuptgåande: ? fot

Tonnasje: 33,5 kommerse lester.

«Søblomsten» var bygd «I det væsentlige af furu og for en del også af eg – kravellbygget»⁶.

Lars A. Bakke sette «Søblomsten» inn i «slofarten». Skipet vart gåande i denne farten under ulike eigarar fram til 2. verdskrigen¹.

1890

Oppført med eigar i Kristiansund⁶.

1892

Seld til skipper A. Engelsen, Namdal¹.

1905

Oppført som heimehøyrende i Alstad, på Helgeland⁶. Eigar var Eivind Thorsvik. Han driv skipet fram til 1912.

1906

Då kong Haakon og dronning Maud var på signingsferd langs kysten i 1906 vart dei inviterte om bord i «Søblomsten» i Lofoten for å sjå korleis livet arta seg om bord i eit eldre oppkjøsskip¹.

1912

Seld til grosserer Sigurd H. Blomsø på Alstad i Helgeland, som også hadde fleire fartøy⁶.

1939 ca.

Seld til Sigvard Fossaa, Rørvik i Vikna.

1941-42

«Søblomsten» vart ombygd ved Rudolph Sørle sitt båtbyggjeri i Otterøy like sør for Rørvik. Skipet vart bygd om til motordrift og fekk ein to-cylindra 100 hk Union frå 1941. I tillegg vart dekkarrangementet modernisert, styrehus bygd. Hekke vart ombygd til kryssarhekk¹. I tillegg vart stamnen lagt meir ut¹.

All hudplank over vasslina. vart truleg skifta, medan garneringa truleg i hovudsak enno er frå 1864¹.

1942

Skipet sett inn i fraktesfart langs kysten med trelast og stykksgods på nordtur og fisk og fiskeprodukt på sørur¹.

1967

Den ganske utoverhellende stamnen vart tatt noko inn att etter ein kollisjon, men ikkje så mykje som då ho var galeas⁶.

1983

Seld til John Hausberg på Sotra i Hordaland. Planen var å restaurere «Søblomsten», men andre prosjekt krov så mykje at fartøyet vart liggjande i opplag fram til det vart seld i 1990¹.

1990

Seld til Stiftelsen Søblomsten².

1992

Slippsatt på Munkholmen ved Rørvik for tilbakeføring til seglande galeas¹. Arbeidet vart leia av båtbyggjar Eirik Wahl¹.

Kjelder

¹ Ystegaard, D. H. (1994). Blåser nytt liv i gammel stolthet. Namdal Arbeiderblad 09.04.1994.

<http://www.viknatur.no/Artikkel%20Soblomsten.pdf>

² <http://www.viknatur.no/Soblomsten.htm>

³ <http://www.viknatur.no/arkiv/2007/Soblomsten.htm>

⁴ Pedersen, H. K. (2000). Hedrer kystens sliter. Fiskaren 19.04.2000.

<https://www.nb.no/items/34060e06e096bd26f9b636ef6fabd9e1?page=13&searchText=s%C3%B8blomsten>

⁵ Brev frå Stiftelsen Søblomsten til Riksantikvaren datert 28.11.1995.

⁶ Stiftelsen Søblomsten (1992). Søblomsten Norges eldste galeas. Prosjektbeskrivelse. |

Stadig mer informasjon ligger nå på nettet:

Nasjonalbiblioteket x +

nb.no/search?q=søblomsten

Apper SAP Portal Fjordfæren in Nor... University of Gothe... E-post - erik.goth.s... ISP - Individuell stu... Ny fane Merkerregisteret Norsk Forening for...

Nasjonalbiblioteket søblomsten Logg inn

Alt Bøker Aviser Tidsskrift

Bøker 168

SE FLERE

Tradisjonshåndverk og maritim kulturarv ... Aarvik, Frode Johnsen | L... 2012
Kan kun åpnes i Nasjonalbibl...

Våre seilskuter : seilskutene i... Brevikspeldernes Venn... 2005
Kan kun åpnes i Nasjonalbibl...

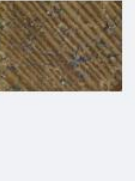
Skuter av tre - mannskap av jern Landmark, Henrik 1986
Tilgjeng for norske IP-adresser

Våre seilskuter : seilskutene i... Brevikspeldernes Venn... 2006
Kan kun åpnes i Nasjonalbibl...

Båt- og skipsbygging i Vestnes Vike, Henry 1994
Tilgjeng for norske IP-adresser

Den norske handelsflåde ... Ingemann, A. 1864
Tilgjeng for alle

Forholdet mellom eksisterende fartøyer... Ruud, Marit Elme 1992
Kan kun åpnes i Nasjonalbibl...

C. H. Sørensen & sønner, 1881-1981 Dannevig, Birger | C. H. S... 1981
Tilgjeng for norske IP-adresser

Utvalg av Skudenes havns... Stueland, Hør | Museet i... 1995
Tilgjeng for norske IP-adresser

Fartøysregistre : kilde og... Ruud, Marit Elme 1992
Tilgjeng for norske IP-adresser

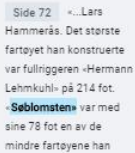
I polarisens makt Landmark, Henrik | Land... 1998
Kan kun åpnes i Nasjonalbibl...

Aviser 1877

SE FLERE

Ytringen tirsdag 22. mars 2011
Tilgjeng i norske bibliotek
Se flere treff

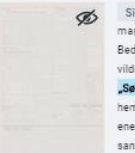
Side 72 <...Lars Hammarås. Det største fartøyet han konstruerte var fullriggeren «Hermann Lehmkuhl» på 214 fot. «Søblomsten» var med sine 78 fot en av de mindre fartøyene han bygde, men det eneste som i dag...»
Ytringen tirsdag 24. januar 2012
Tilgjeng i norske bibliotek
Se flere treff

Side 12 <...T...Milp...>31: fcfMHmw äds HI', w? : n w*stJSS'Bs wmm Smmr
Søblomsten gikk i sin tid som frakteskute - stort sett med fisk og trelast - og har store deler...»
Fiskaren onsdag 19. april 2000
Tilgjeng for alle
Se flere treff

Side 15 <...kystens sliter Etter 117 år i fraktestert med fisk, vil vår eldste, originalbygde galeas - Søblomsten - igjen kunne krysse Folla og seile langs norskekysten. Takket være et sterkt engasjement fra...»
Tidens Krav torsdag 18. juni 1981
Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler
Se flere treff

Side 4 <...Entrea har i mange år vært lukket land. Bedrageren fra «Havørn» vilde kapre en fisketråler. «Søblomsten» hemmelighet. En enestående frekk - sannsyn-les pågår og utvikler sig mens disse ligvis sinnssyk -...»
Ytringen fredag 14. oktober 2011
Tilgjeng i norske bibliotek
Se flere treff

Side 8 <...behov for utleieboliger, og vi kan heller ikke forvente at mennesker som Flere avslag for «Søblomsten», m OTTERSØYA dermed på listen over vermede fartøyer. Serli beskriver dette som en viktig liste...»
Ytringen fredag 14. oktober 2011
Tilgjeng i norske bibliotek
Se flere treff

Tidsskrift 1

SE FLERE

FJON FRÅ FJELL TIL FJORD

Årbok for Vikna 1990

Årbok for Vikna 1989

ÅRBOK FOR VIKNA

ÅRBOK FOR VIKNA

ÅRBOK FOR VIKNA

ÅRBOK FOR VIKNA

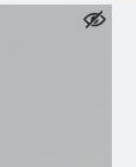
Årbok for Vikna 1987

ÅRBOK FOR VIKNA

ÅRBOK FOR VIKNA

ÅRBOK FOR VIKNA

Vis utilgjengelige objekter

Søk etter avisnavn

Søk

Dato

2000 - 2019 76

1950 - 1999 139

1900 - 1949 103

1850 - 1899 1 516

1800 - 1849 41

0

Fra dato:

DD MM AAAA

Til dato:

DD MM AAAA

Søk

Søk etter by/fylke

Søk

Utgivelsessted

☐ Akershus 1☐ Aust-Agder 143☐ Buskerud 4☐ Finnmark 5☐ Hedmark 1☐ Hordaland 154☐ Møre og Romsdal 83☐ Nordland 42☐ Oslo 1180☐ Rogaland 8☐ Telemark 1☐ Troms 40☐ Trøndelag 115☐ Vestfold 12

1 877 TREFF I AVISER

Side 72 «...Lars Hammerås. Det største fartøyet han konstruerte var fullriggeten «Hermann Lehmkuhl» på 214 fot. «Søblomsten» var med sine 78 fot en av de mindre fartøyene han bygde, men det eneste som i dag...»

Ytringen
tirsdag 22. mars 2011
Tilgjengelig i norske bibliotek

Se flere treff

Side 8 «...behov for utleieboliger, og vi kan heller ikke forvente at mennesker som Flere avslag for «Søblomsten», m OTTERSØYA dermed på listen over vernede fartøy. Sorli beskriver dette som en viktig liste...»

Ytringen
fredag 14. oktober 2011
Tilgjengelig i norske bibliotek

Se flere treff

Side 18 «...« Sø blomsten » ...et stykke verdifull kysthistorie VIKNA: Norges eldste originale galeas, «Søblomsten» skal igjen få kjenne havet under kjølen. Den 131 år gamle galeasen er et av de mest...»

Trønder-Avisa
lørdag 8. april 1995
Tilgjengelig i norske bibliotek

Se flere treff

Ytringen
tirsdag 24. januar 2012
Tilgjengelig i norske bibliotek

Se flere treff

Trønder-Avisa
lørdag 21. januar 2012
Tilgjengelig i norske bibliotek

Se flere treff

Dagbladet
fredag 12. juni 1991
Tilgjengelig i norske bibliotek

Se flere treff

Side 12 «...T...MLip...S...>3 !: fcfMHmw äds HI'. w? . n w"jtBJBS'Bs wmm Smmr
Søblomsten gikk i sin tid som frakteskute - stort sett med fisk og trelast - og har store deler...»

Side 16 «...Best Of-samling. Til sammen har hun solgt nærmere en halv million album her til lands. GLANS-DAGER:
Søblomsten gikk i sin tid som frakteskute - hovedsakelig med fisk og trelast - og har i store...»

Side 1 «...et tilfelle blev hans plan forpurret. Men siden er mannen forsvunnet. Det ovenfor avbildede skib
«Søblomsten» ligg er for tiden nokså fredelig på Oslo havn, i nærheten av Akers verksted. Navnet lyder...»

Fiskeren
onsdag 19. april 2000
Tilgjengelig for alle

Se flere treff

Fiskeribladet
onsdag 19. desember 1990
Tilgjengelig for alle

Se flere treff

Ytringen
fredag 21. januar 2011
Tilgjengelig i norske bibliotek

Se flere treff

Side 15 «...kystens sliter Etter 117 år i frakteskute med fisk, vil vår eldste, originalbygde galeas «Søblomsten» igjen kunne krysse Folla og seile langs norskekysten. Takket være et sterkt engasjement fra...»

Side 25 «...hurra-rop, fyrverkeri, blomster fra ordføreren og champagnekorken høyt til værs, ble frakteskuta M/S «Søblomsten» ønsket velkommen heim igjen, da båt og mannskap etter vel tre dagers sjøreise fra Austevoll...»

Side 9 «...til RuneKjansa. Onsdag overleverte hun 1050 kroner til prosjektet. Søker om to millioner til «Søblomsten» RORVIK Fakta 12,5 MILLIONER planen å flytte galeasen til Hardanger Fartøyvernssenter i Norheimsund. Målsettingen...»

Tidens Krav
torsdag 18. juni 1931
Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

Se flere treff

Ytringen
fredag 27. november 2009
Tilgjengelig i norske bibliotek

Se flere treff

Fiskeren
tirsdag 22. november 1993
Tilgjengelig for alle

Se flere treff

Side 4 «...Eritrea har i mange år vært lukket land. Bedrageren fra «Havørn» vilde kapre en fisketråler. «Søblomsten's hemmelighet. En enestående frekk – sannsyn-les pågår og utvikler sig mens disse ligvis sinnssyk...»

Side 1 «...all@ hveidager Rørvik Kolvereid De to kulturminnene Remma-strauman i Nærøy (bildet) og Galeas «Søblomsten» i betalt til staten Side 11 Vikna kan få etterlengtede midler til restaurering takket være midler...»

Side 8 «...ligger Norges eldste frakteskute «Søblomsten». Det er kystforkjemperen John Haus-berg, kjent for sitt iherdige arbeid med kutteren «Strilen», som har kjøpt «Søblomsten». Hausberg hentet båten i Rørvik...»

søblomsten

Avansert søk →

2 typer ▾

1 emneord ▾

0 steder ▾

10 perioder ▾

9 treff i DigitaltMuseum:

Rutenett ▾

Alle samlinger ▾ Alt innhold ▾ Alle lisenser ▾

Sortering: Relevanse ▾ a-å ▾

SØBLOMSTEN

SØBLOMSTEN Nasjon:
Norsk Type: Skip

Fartøy

SØBLOMSTEN (1855)

SØBLOMSTEN Nasjon:
Norsk Type: Bark
Byggeår: 1855 Byggested:
Elbing, Tyskland

Fartøy

SØBLOMSTEN (1855)

SØBLOMSTEN Nasjon:
Norsk Type: Bark
Byggeår: 1855 Byggested:
Elbing, Tyskland

Fartøy

SØBLOMSTEN (1856)

SØBLOMSTEN Nasjon:
Norsk Type: Skip Byggeår:
1856 Byggested:
Grimstad, Norge

Fartøy

SØBLOMSTEN (1802)

SØBLOMSTEN Nasjon:
Norsk Type: Bark
Byggeår: 1802 Byggested:
Næss, Slagen, Tønsberg,
Norge

Fartøy

SØBLOMSTEN (1874)

SØBLOMSTEN ex
canadisk SILAS CURTIS
Nasjon: Norsk Type: Bark
Byggeår: 1874 Byggested:
Maitland, Nova Scotia,
Canada Verft: G. Smith ...

Fartøy

7 navn

SØBLOMSTEN

SØBLOMSTEN (1855)

SØBLOMSTEN (1855)

Vis alle

"Søblomsten"

1 bilde

Galeas "Søblomsten",
bygget 1864. Er i
havna med fulle seil....

1 bilde

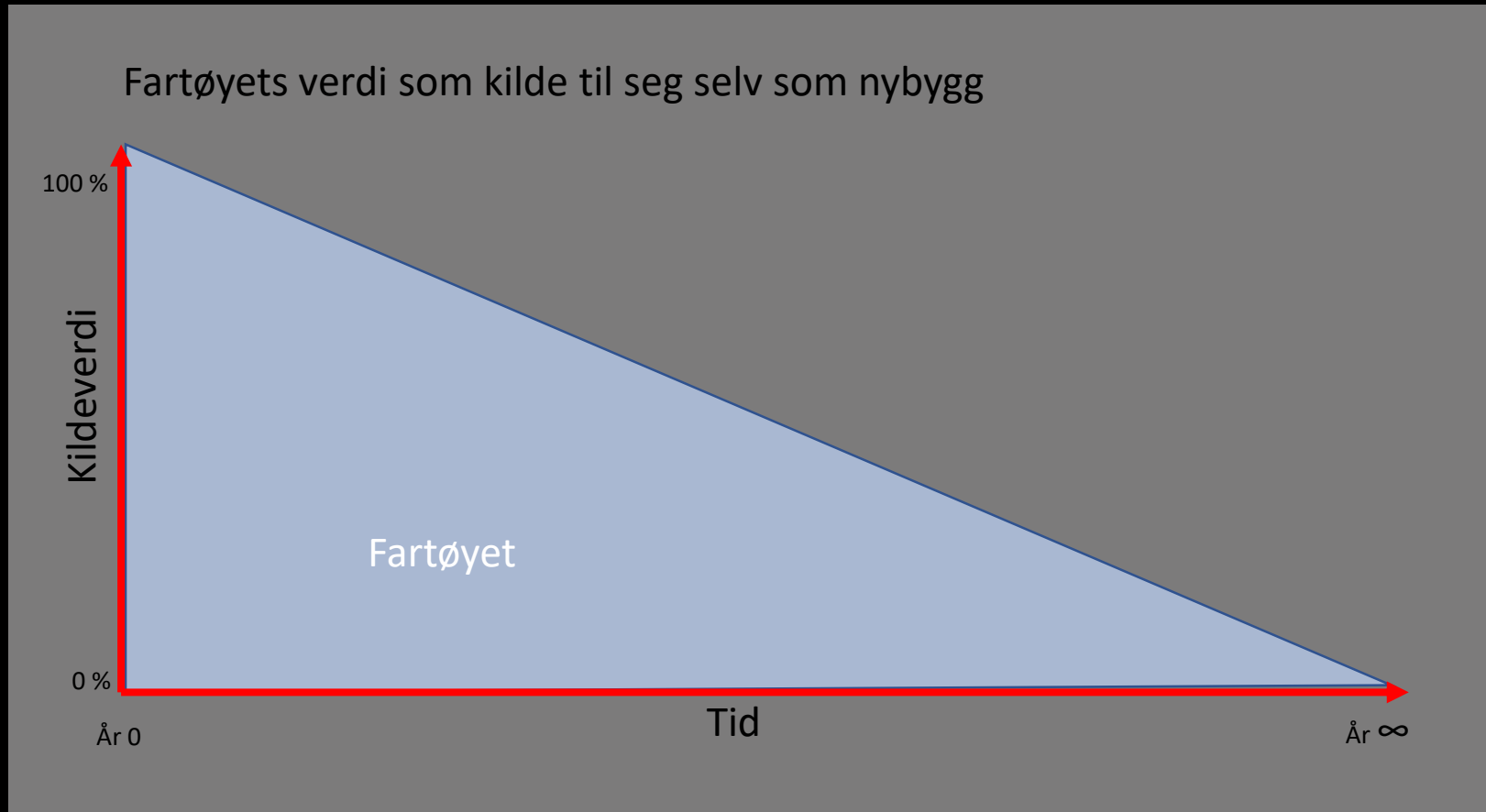
NINA (1874)

NINA ex norsk havarist
SØBLOMSTEN Nasjon:
Norsk Type: Bark
Byggeår: 1874 Byggested:
Maitland, Nova Scotia,
Canada Verft: G. Smith ...

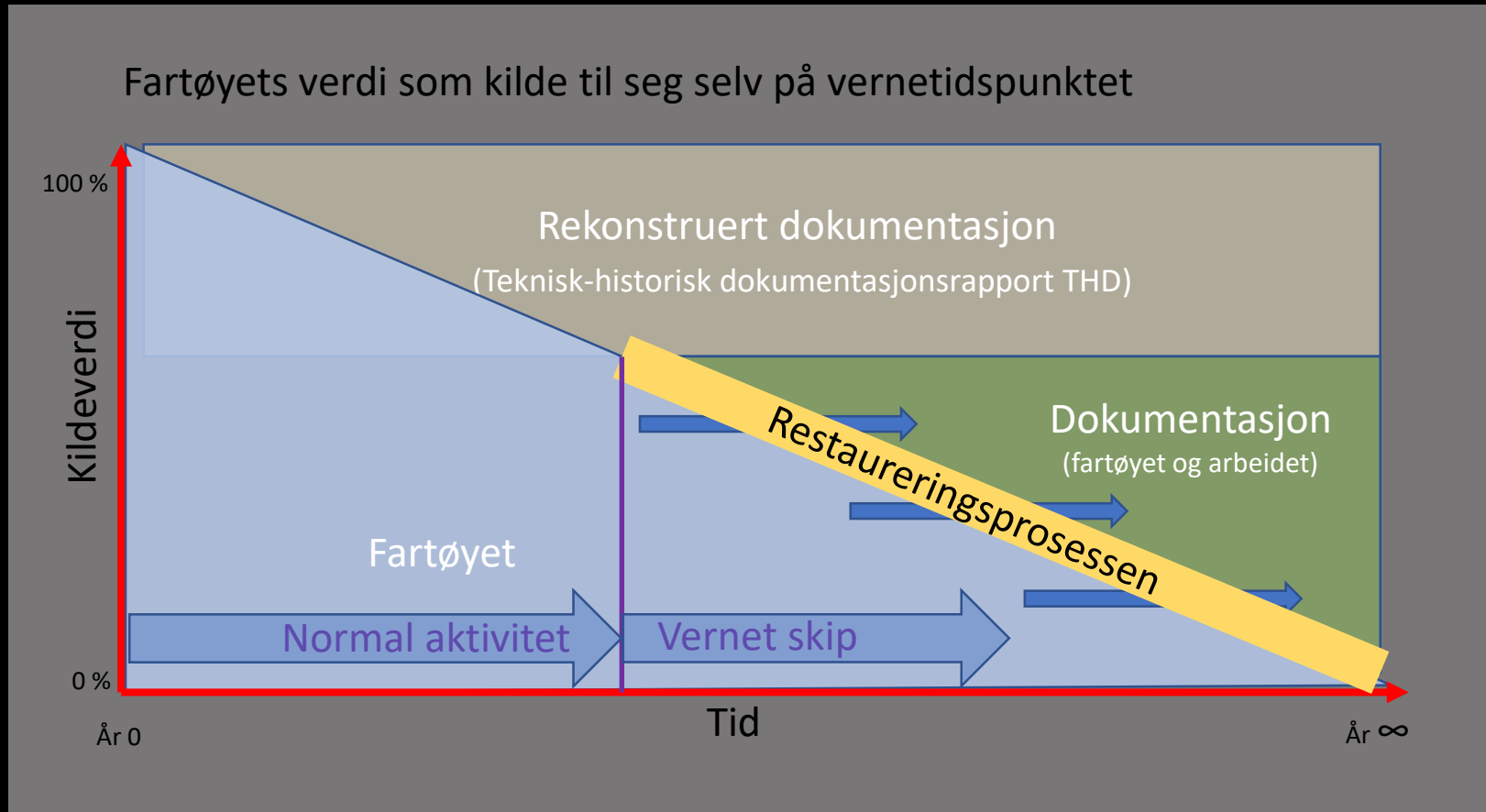
Fartøy

Vis i kart
0 treffVis i tidslinje
1 treff0
samlinger7
navn0
utstillinger2
fotografier0
gjenstander0
design0
billedkunst0
arkitektur0
bygninger0
fortellinger0
artikler0
mapper

Antikvariske prinsipper i fartøyvernet

Antikvariske prinsipper i fartøyvernet

Antikvariske prinsipper
i fartøyvernet

Kvalitetsmål

Dokumentasjonen av våre inngrep på fartøyet
være god nok til å sette kommende
generasjoner i stand til å etterprøve våre valg
og eventuelt kunne reversere inngrepene.

Antikvariske prinsipper
i fartøyvernet

Rapportenes funksjon og innhold

å systematisere og sikre denne. Resultatet er alt for ofte at viktig informasjon bare strømmer gjennom organisasjonen uten at den samles og ordnes i et arkiv der den kan gjenfinnes.

Denne første fasen i vernearbeidet skal skape grunnlaget for en beslutning om hvilken fase i fartøys historie som skal legges til grunn for vernearbeidet. Avgjørende for dette valget er som regel hvilken periode det har best dokumentasjon som er viktig. Valget av fartøyet sin historie som er viktig, har avhengighet av vernehold. Materialvalg legger foringer på det videre vernearbeidet, og håndverksmetoder skal være så nært isandsetting og vernehold. Dette vil bli diskutert senere.

Samle inn informasjon, men ikke så gode til

er enkelt å finne fram i dem. Erfaringen viser at fartøyvernet kan være ganske til

Samle alle tegninger på ett sted slik at de kan deretter deles på egne numre. Mens rom

lære dekker f.eks. rom 105. Mens rom

lære dekker f.eks. rom 105. Mens rom

lære dekker f.eks. rom 105. Mens rom

lære dekker f.eks. rom 105. Mens rom

lære dekker f.eks. rom 105. Mens rom

lære dekker f.eks. rom 105. Mens rom

lære dekker f.eks. rom 105. Mens rom

lære dekker f.eks. rom 105. Mens rom

lære dekker f.eks. rom 105. Mens rom

lære dekker f.eks. rom 105. Mens rom

SØKNAD OM DISPENSASJON FOR TIL
305 OG 306 OG GANG 307
MS ROGALAND

Antikvariske prinsipper
i fartøyvernet

Dokumentasjon

Underlagsdokument – gir utgangspunkt for tiltak og beslutninger

Undersøkelser/forprosjekt – alle typer enkle og preliminære undersøkelser

Teknisk-historisk dokumentasjonsrapport (THD)

Tilstandsvurdering

Beslutningsdokument – utformes av forvaltningen

Beslutning om vernestatus

Beslutning om periode som legges til grunn for vern av fartøyet

Utføringsskildring – beskriver hvordan tiltaket skal utføres

Restaureringsplan

Vedlikeholdsplan

Oppsummerende dokument – beskriver hvordan tiltaket ble utført

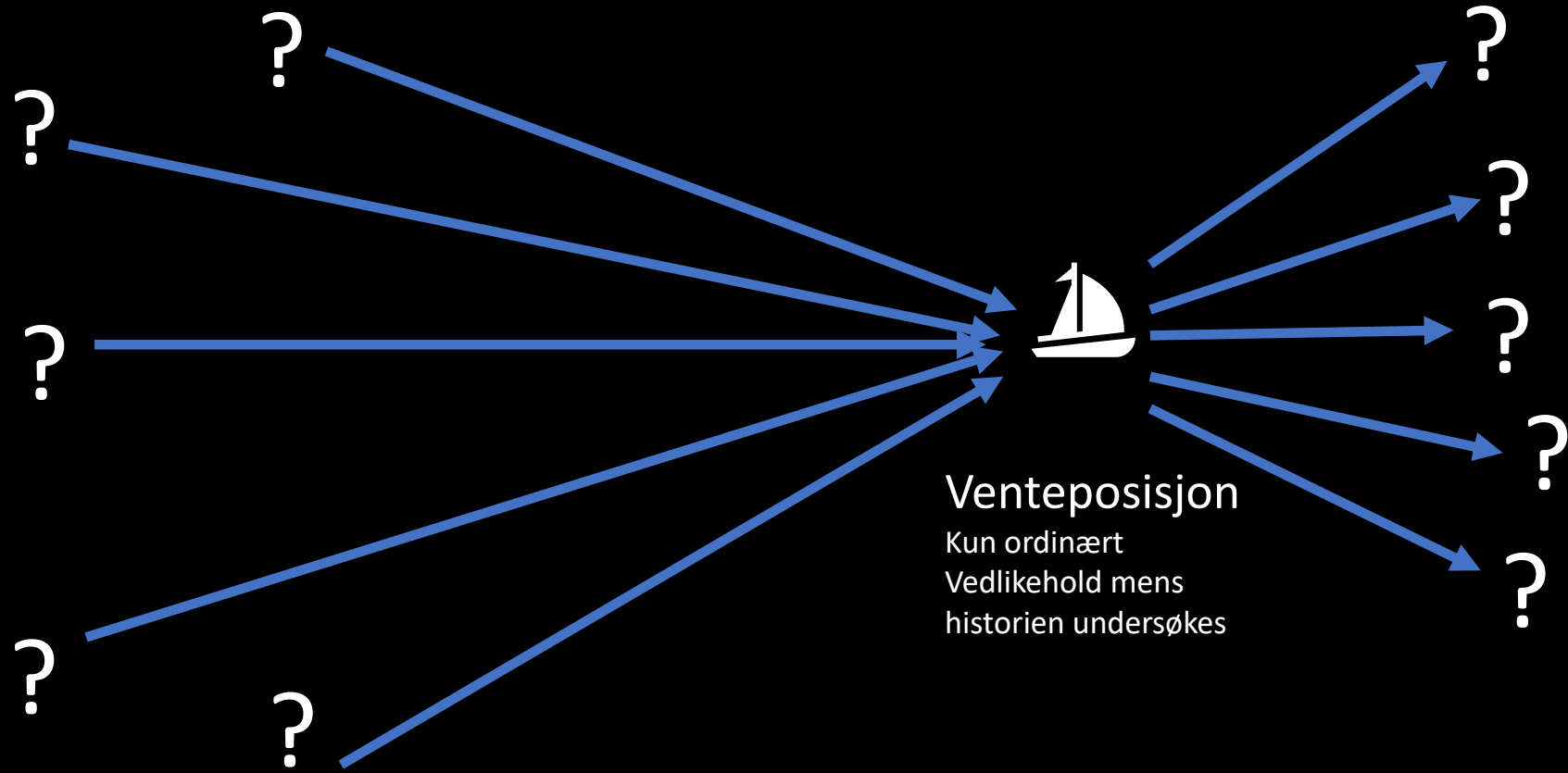
Rapport fra restaurering

Rapport fra andre typer tiltak

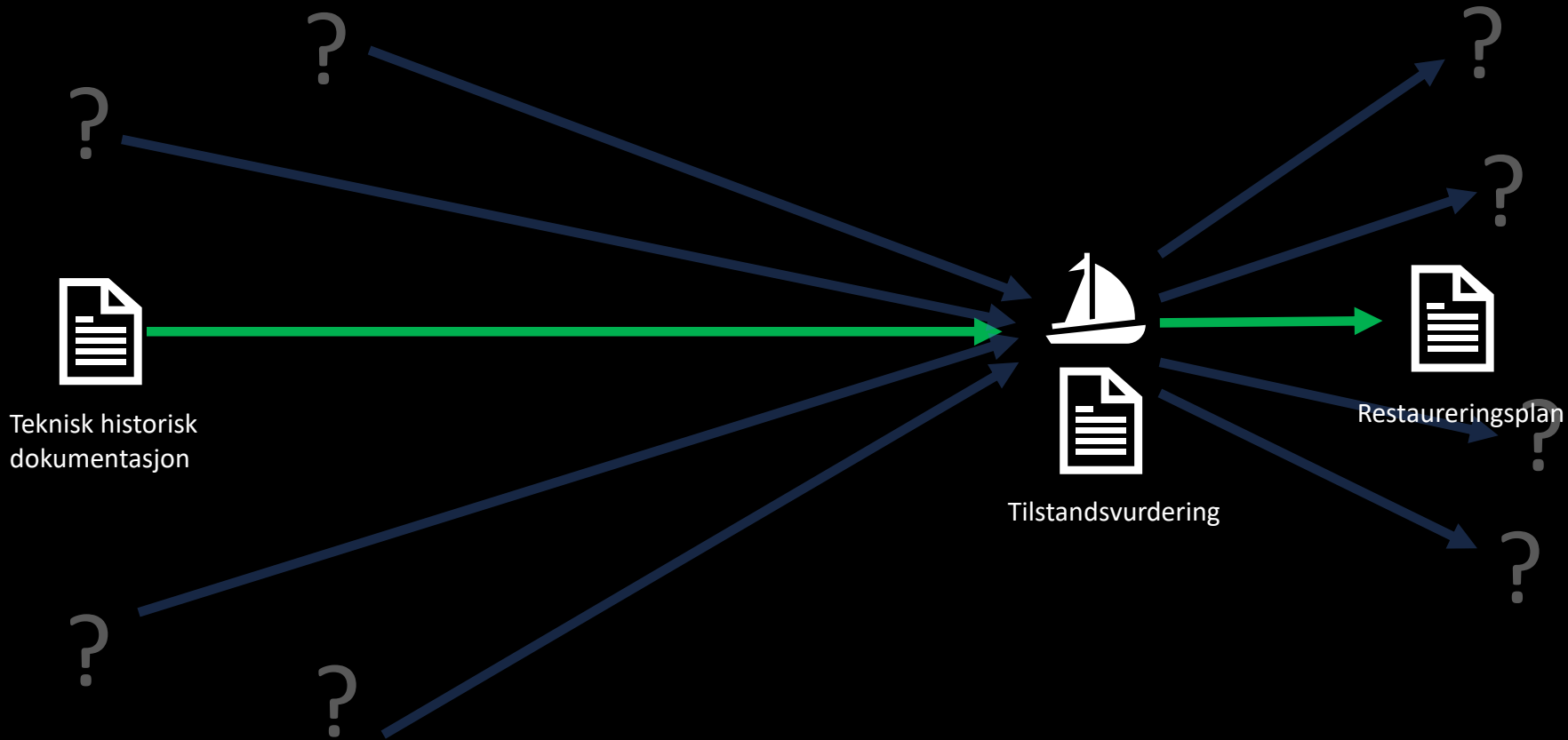
Antikvariske prinsipper
i fartøyvernet

Dokumentasjon

Antikvariske prinsipper
i fartøyvernet

Dokumentasjon

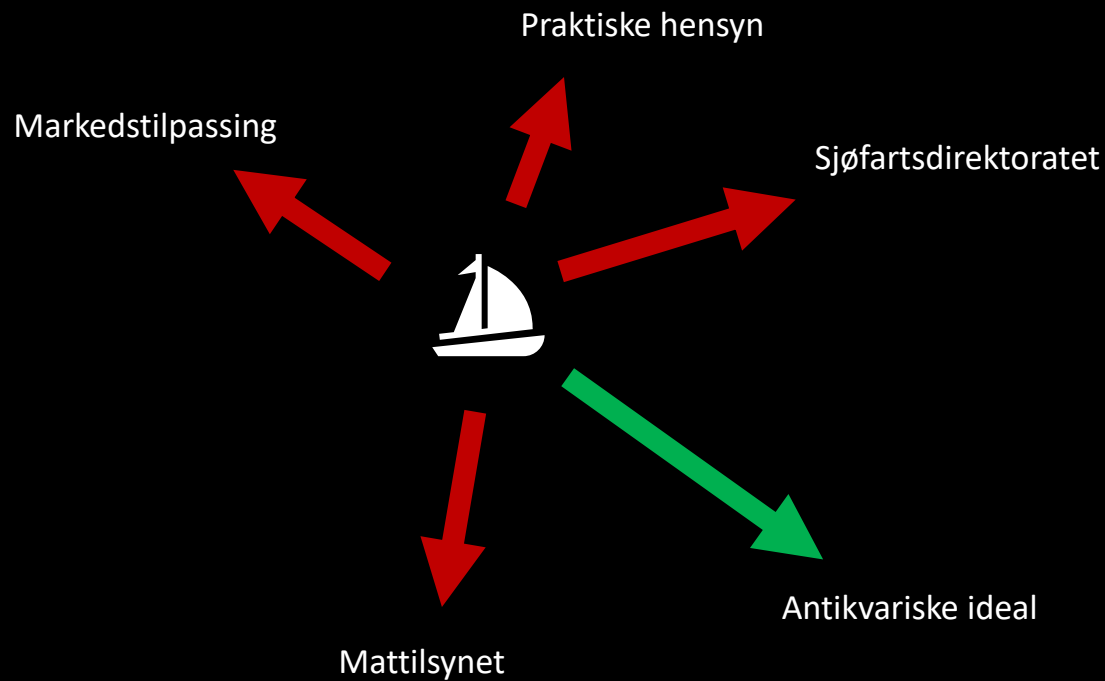
Antikvariske prinsipper
i fartøyvernet

Dokumentasjon

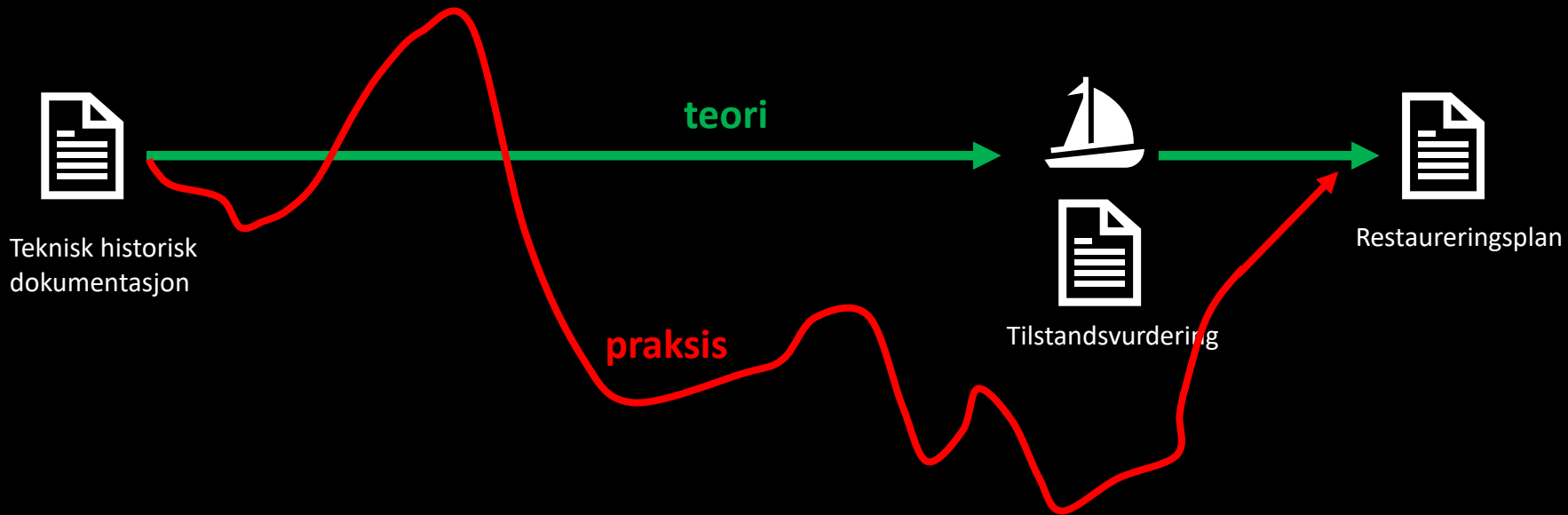
Antikvariske prinsipper
i fartøyvernet

Mange krefter påvirker kursen

Antikvariske prinsipper
i fartøyvernet

Dokumentasjon

Husk:

Fartøyet er den beste kilden til
sin egen historie!

...dersom en kan lese fartøyet

D/S «Oster». Himling i aktersalong med spiker som viser dimensjonen på de forsvunne spikerslagene.

Foto: Erik G. Småland. Riksantikvaren

Foto: Erik G. Småland. Riksantikvaren

11

Lampesokkel

Maling på dekksplank = ikke himlingspanel

Umalt parti = taklister eller innkassing av bjelke?

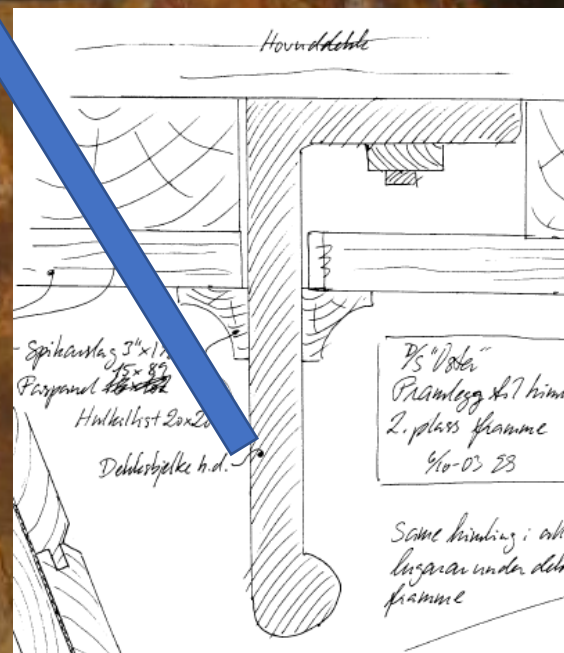
D/S «Angelo», ex «Svendborgsund». Spor etter innredning fremme under dekk.

Foto: Erik G. Småland. Riksantikvaren

D/S «Stavenes». Hvitmaling på nedre del av dekkshjelke
Viser at denne ikke var innkasset.

Foto: Erik G. Småland. Riksantikvaren

M/S «Hvaler» flere generasjoner
Maling på maskinskott.

Foto: Erik G. Småland. Riksantikvaren

Sandblåsing og maling = alle spor slettet
Husk å dokumentere alt FØR slike prosesser.

Foto: Erik G. Småland. Riksantikvaren

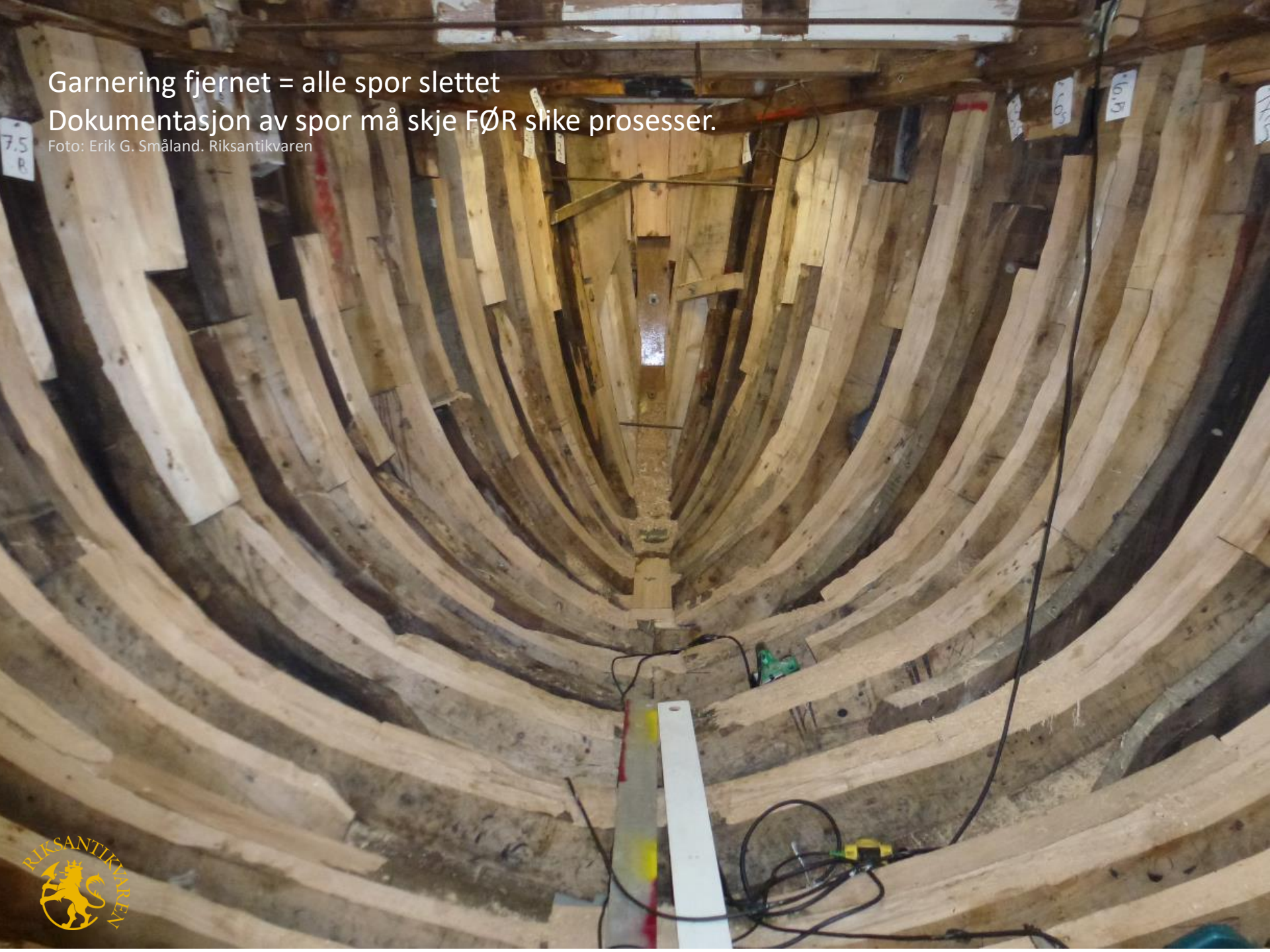
M/K «Tafjord». Garnering med mange spor etter innredning

Foto: Erik G. Småland. Riksantikvaren

Garnering fjernet = alle spor slettet
Dokumentasjon av spor må skje FØR slike prosesser.

Foto: Erik G. Småland. Riksantikvaren

Her er det for sent.

Foto: Erik G. Småland. Riksantikvaren

